

HØRINGSNOTAT

Direktoratet for byggkvalitet foreslår i dette høringsnotatet å gjennomføre fem EU-rettsakter ved å endre forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK). Denne forskriften gjennomfører byggevareforordningen (EU) nr. 305/2011 i norsk regelverk. EU-kommisjonen har nå vedtatt to nye rettsakter knyttet til byggevareforordningen og lagt frem forslag om tre nye rettsakter. Forslaget til endringsforskrift er lagt ved høringen. Vi ber om kommentarer til forslaget innen 04.05.2019.

Høring av forslag til endringer i forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK)

Bakgrunn

EU-kommisjonen har vedtatt to delegerte kommisjonsvedtak om publisering av

- 7 harmoniserte standarder og
- 7 europeiske bedømmelsesdokumenter

Siden rettsaktene er EØS-relevante og vil bli tatt inn i EØS-avtalen, er Norge forpliktet til å gjennomføre de i norsk rett.

EU-kommisjonen har i tillegg lagt frem forslag om tre rettsakter som supplerer og utdyper byggevareforordningen (EU) nr. 305/2011:

- Delegert kommisjonsvedtak (EU) .../... omhandler fastsettelse av gjeldende system for vurdering og verifikasjon av ytelsene til rekkverk som brukes for å hindre fallulykker fra større høyder og som ikke utgjør en del av konstruksjonens bæresystem
- delegert kommisjonsforordning (EU)/... omhandler klassifisering av lufttetthet for takoverlys av plast og glass og takluker
- delegert kommisjonsforordning (EU)/... omhandler klassifisering av vindlast for utvendige persienner og markiser

Rettsaktene er sendt til EU-parlamentet og Rådet for gjennomgang og publisering. Hvis forslagene vedtas er Norge forpliktet til å gjennomføre de i norsk rett. Det er ikke noe som tyder på at forslagene vil bli endret før endelig vedtakelse. Skulle det eventuelt bli vesentlige endringer vil saken bli sendt på ny høring.

Hovedinnholdet i rettsaktene

Byggevareforordningen regulerer dokumentasjon av CE-merkede byggevarer. Byggevarer skal være CE-merket på bakgrunn av en harmonisert teknisk spesifisering, enten en harmonisert produktstandard (obligatorisk CE-merking) eller en europeisk teknisk bedømmelse (frivillig CE-merking).

Med hjemmel i byggevevareforordningen kan Kommissjonen vedta delegerte rettsakter av teknisk karakter, dvs. rettsakter som påvirker de harmoniserte tekniske spesifikasjonene. Kommissjonen kan for eksempel fastsette systemer for vurdering og verifikasjon av ytelsene (attestasjonssystem) til de ulike produkttypene eller klassifisering av egenskaper for å ta hensyn til tekniske framskritt.

Rekkverk

Byggevarer har ulik betydning for bygninger, derfor er de kategorisert i systemer. Hvilke oppgaver produsenten har og hvilke en uavhengig tredjepart har for kontroll, er derfor kategorisert ut ifra system. Det er 5 ulike systemer for byggevarer. Systemene angir når det er nødvendig å ta kontakt med tekniske kontrollorgan og hvilke oppgaver det tekniske kontrollorganet i så fall skal utføre. Byggevarer med størst betydning for byggverkene havner i system 1+, som er det strengeste.

Kommissjonen har nå lagt frem et forslag om at rekkverk som brukes for å hindre fallulykker fra større høyder og som ikke utgjør en del av konstruksjonens bæresystem skal være i system 4, som er det laveste systemet. Det er imidlertid gjort unntak av kravene til brannpåvirkning. For en komplett oversikt over hvilke attestasjonssystemer som gjelder for disse produktene finnes det en oversikt i den delegerte kommissjonsforordningen vedlegg 1. Rettsakten var også på høring i EU mellom 18. desember 2018 og 16. februar 2019. Direktoratet hadde da en prosess med relevante bransjeaktører for å sikre at de kunne gi sine innspill til Kommissjonen.

At rekkverk plasseres i system 4 innebærer at produsenten selv skal utføre kontrollene av produktet. Kommissjonen har vurdert statistikk knyttet til feil på disse produktene og vurdert det slik at produktene ikke trenger uavhengig tredjepartskontroll. Rettsakten omfatter ikke rekkverk som utgjør en del av konstruksjonens bæresystem ettersom disse er dekket av standarden EN 1090-1 og har et annet system for tredjepartskontroll.

Vindlast for utvendige persienner og markiser

Kommissjonen har i tillegg foreslått en rettsakt om klassifisering av vindlast for utvendige persienner og markiser for å ta hensyn til den tekniske utviklingen på dette området. Klassifiseringen av vindlast inneholder alle mulige ytelser for egenskapen. Det er fire klasser av ytelser som beskrives. De eksisterende klassene er ikke tilstrekkelig for å beskrive ytelsene for produkter som kan ha en høyere motstand mot vindpåvirkning enn tidligere. De nåværende klassene kan også medføre noen sikkerhetsproblemer knyttet til monteringen av produktet. I de nye klassene skilles det mellom ulike sub-familier av produktene.

Lufttetthet for takoverlys av plast og glass og takluker

Kommissjonen har i tillegg foreslått en rettsakt om klassifisering av lufttetthet for takoverlys av plast og glass og takluker. I dag er takoverlys i plast dekket av standarden NS-EN 1873:2005. I en ny revidert versjon av denne standarden har man beskrevet disse nye klassene og ønsker også å dekke produktene taklovers i glass og takluker. For å få publisert den nye standarden må altså denne rettsakten fastsettes. Se annekset til rettsakten for en fullstendig oversikt over de foreslåtte klassene.

Publisering av standarder og europeiske tekniske vurderingsdokumenter

Kommisjonen publiserte 19. mars to delegerte kommisjonsvedtak om publisering av

- 7 harmoniserte produktstandarder og
- 7 europeiske tekniske bedømmelsesdokumenter

En produktstandard er en felles oppskrift på hvordan et produkt skal lages. En harmonisert produktstandard lages etter et mandat fra Europakommisjonen. Slike standarder er altså viktige for alle som ønsker å selge produktet sitt på det europeiske markedet. For produsenter av byggevarer er det obligatorisk å følge denne hvis de omfattes av en harmonisert produktstandard.

Det er ikke alle byggevarer som har krav om CE-merke. Dette gjelder byggevarer som ikke er omfattet av en såkalt harmonisert produktstandard for å dokumentere varens ytelser.

Da kan produsenten velge å CE-merke sine byggevarer ved å skaffe seg en europeisk teknisk godkjenning (ETA). Dette er en frivillig ordning. Fordelen er at produsenten fritt kan selge sitt produkt i hele EU/EØS-området. En ETA utarbeides på grunnlag av et eksisterende europeisk bedømmelsesdokument (EAD). Om en EAD ikke finnes fra før, må tekniske bedømmelsesorganer utarbeide en ny. Kommisjonen har nå publisert 7 slike nye bedømmelsesdokumenter.

Kommisjonen har i tillegg publisert 7 nye standarder i sitt tidsskrift for «Official Journal». Det betyr at disse standardene er offisielt en del av systemet i byggeveforordningen. Tidligere ble slike standarder publisert direkte i Official Journal, men fordi Kommisjonen har gjennomgått sine interne rutiner skal disse nå publiseres som delegerte kommisjonsvedtak. Det innebærer at disse vedtakene skal gjennomføres i norsk rett og derfor sendes på høring i Norge. Vedtakene har ikke vært på høring i EU og har heller ikke blitt diskutert i de europeiske ekspertgruppene for byggevarer. Høringen av disse vedtakene er derfor en ren formalitet. De som ønsker å påvirke innholdet i slike harmoniserte standarder har muligheten til å delta i de ulike standardiseringskomitéene som utformer standardene. Se vedlegget til rettsakten for alle overgangsperiodene for å gjøre disse standardene til «NS-EN» standarder og å trekke tilbake tilsvarende norske standarder.

Endringer av dagens regelverk

De nye rettsaktene fra EU vil innebære at det må gjøres endringer i DOK vedlegg 1 for å implementere rettsaktene. Se utkast til endringsforskrift.

Konsekvenser av reguleringene

Forslaget om å gjennomføre rettsaktene i Norge innebærer en harmonisering med EUs regelverk på byggevarerområdet og innebærer ingen særnorske krav.

Det vil være begrensede administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige som følge av disse delegerte kommisjonsforordningene. Men gjennomføringen av stadig flere kommisjonsforordninger vil samlet sett ha økonomiske og administrative konsekvenser i form

av behov for økte administrative ressurser på grunn av nye forpliktelser forbundet med tilsyn og informasjon om regelverk.

Rettsakter om klassifisering av egenskaper vil kun i begrenset grad påvirke kostnadene til produsentene. De har med disse rettsaktene mulighet til å klassifisere produktene sine etter en mer utvidet skala eller nye klasser. Det gir dermed produsentene en økt frihet til å deklare egenskaper til sitt produkt. Så langt direktoratet har kunnet bringe på det rene er det kun en begrenset produksjon av takoverlys, takluker og utvendige persienner og markiser i Norge.

For rettsakten om fastsettelse av attestasjonssystem for rekkverk er produktet satt i det laveste systemet. Det vil si at produsentene ikke trenger å bruke tekniske kontrollorgan til å vurdere sine produkter og at det derfor heller neppe medføre økte kostnader for produsentene. Kommisjonen har vurdert at system 4 for slike produkter gir tilstrekkelig sikre produkter med begrunnelse i statistiske analyser.

Kravene er like for hele EU/EØS-området. Konkurransetingelsene for norsk næringsliv vil dermed være de samme som for landene i EU, og en gjennomføring av overnevnte rettsakter i norsk bygningsregelverk vil ikke føre til noen vridning av konkurransen.

Samlet sett vurderer Direktoratet for byggkvalitet derfor at de foreslåtte endringene i forskrift om dokumentasjon av byggevarer som gjennomførbare og ikke kommer til å medføre vesentlige økonomiske og/eller administrative konsekvenser.

Høringsfrist er 04.05.2019

Direktoratet ber om at høringspartene sender inn høringskommentarer til post@dibk.no .
Merk svaret med saksnr. 19/3028.

Direktoratet har i forbindelse med at forslagene var på forslagsstadiet også hatt en bredere prosess og mailutveksling med relevante bransjeaktører utenom selve høringen. Høringsfristen settes derfor til 4 uker, jf. utredningsinstruksen pkt. 3-3 siste setning.

Vi ber om at departementer og de enkelte organisasjonene på høringslisten orienterer relevante etater, underliggende forbund, medlemsbedrifter m.v. om høringen.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til: Hanne Prestmo post@dibk.no. Merk spørsmålet med saksnr. 19/3028.

Vedlegg:

- Forslag til endringsforskrift
- Rettsaktene i engelske og danske versjoner